

**Forum Standaardisatie**

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

notitie

COLLEGE STANDAARDISATIE

Agendapunt:	9. Voortgang		
Betreft:	Stand van zaken overige projecten		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	BFS		
Datum:		Versie	0.1
Bijlagen:	geen		

Doel

Met deze notitie wil het Bureau u informeren over de stand van zaken m.b.t. de volgende projecten:

1. Adoptie van standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijst
2. Beheer Standaarden
3. Semantiek
4. Communicatie
5. Standaardisatiescan
6. Open data
7. Verbetering Stelselcatalogus
8. Onderzoek naar concurrerende standaarden
9. Internationaal
10. Handreiking betrouwbaarheidsniveaus

1. Adoptie van standaarden van de 'pas toe of leg uit'-lijstRijksbegrotingsvoorschriften: 'leg uit' in jaarverslagen 2011

Begin 2012 is de rapportageplicht voor 'leg uit' opgenomen in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) van het ministerie van Financiën. Deze rapportageplicht moet ervoor zorgen dat het 'pas toe of leg uit'-principe beter wordt nageleefd door rijksoverheidsorganisaties en hun baten- en lastendiensten. De rapportageplicht geldt direct al voor de jaarverslagen over 2011. Dit is één van de maatregelen die het kabinet eind vorig jaar aankondigde om het 'pas toe of leg uit'-regime minder vrijblijvend te maken.

SEPA deadline 1 februari 2014 (betalingsverkeer)

In Europese regelgeving zijn voor SEPA interoperabiliteitseisen geformuleerd waarin met name de standaarden IBAN, BIC en ISO 20022 XML terugkomen. De verplichting gelden in Nederland vanaf 1 februari 2014. Betalingen en incasso's moeten vanaf deze datum aan de gestelde interoperabiliteitseisen voldoen. Dat betekent dat systemen van banken en van hun klanten (onder wie overheden) vóór die datum aangepast moeten zijn. Een en ander is vastgelegd in de Europese verordening "tot vaststelling van technische en bedrijfsmatige vereisten

voor overmakingen en automatische afschrijvingen in euro en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 924/2009”.

Testevenement SEPA-standaarden (betalingsverkeer)

Bij de opname van de SEPA-standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst heeft het College Standaardisatie een oproep gedaan aan:

- de bancaire sector om initiatief te nemen voor implementatieondersteuning en voor verdere standaardisatie;
- SEPA Nederland om operationele aspecten van de migratie te verbeteren en ervoor te zorgen dat ervaringen worden gedeeld.

Deze oproep heeft er mede toe geleid dat op dinsdag 19 juni a.s. het SEPA testevenement van 12 tot 17 uur in Utrecht plaatsvindt. Tijdens het testevenement geven banken een toelichting op hun SEPA-koppelvlak en leggen zij uit hoe er getest en aangesloten kan worden. De bijeenkomst is ook interessant voor overheden die zelf betalingssoftware (laten) ontwikkelen en meer willen weten over de technische implementatie van de SEPA-standaarden.

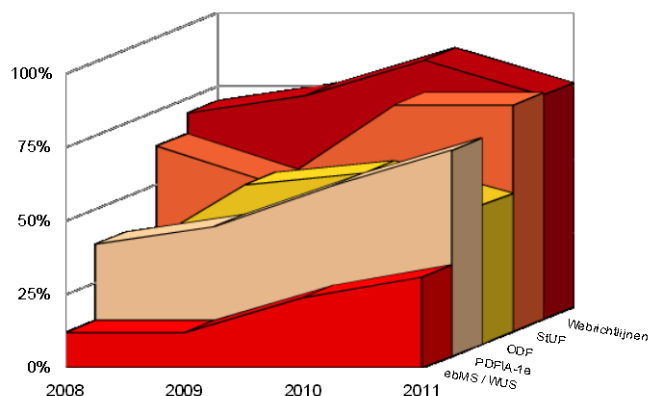
Het testevent is tot stand gekomen door een samenwerking tussen: Forum Standaardisatie, Kennisplatform administratieve software (ECP en GBNED), Nationaal Forum SEPA-migratie (NFS) / De Nederlandsche Bank, ICT~Office en het SEPA Platform Publieke Sector.

Verslag seminar IPv6 voor overheden (internetadressen)

Op donderdagmiddag 10 mei organiseerde Forum Standaardisatie in samenwerking met de IPv6 Task Force het een IPv6 seminar voor overheden. Bijna 90 belangstellenden waren aanwezig in Nieuwspoor in Den Haag om het seminar bij te wonen en meer informatie te vergaren over de implementatie van IPv6. Ron Roozendaal (CIO Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) maakte bekend dat de Rijks CIO's in ICCIO-verband beleid voor de invoering van IPv6 binnen de Rijksdienst hebben vastgesteld. Het ICCIO vraagt Logius om de komende maanden een uitvoeringstoets voor dit beleid te doen. In de afronding stelde dagvoorzitter Nico Westpalm van Hoorn dat de rode draad van de dag was: "Ga met IPv6 aan de slag, eis IPv6 van leveranciers en leer van elkaar". Verder vatte hij samen dat het niet de vraag is óf de overheid IPv6 moet invoeren maar hoe de overheid, door van elkaar te leren, dit zo efficiënt mogelijk kan doen.

Monitor open standaarden-beleid

Het Forum Standaardisatie voert dit jaar een monitor uit om beter zicht te krijgen op de werking van het open standaarden-beleid. De eerste resultaten zijn nu beschikbaar op basis van een uitgevoerde mini-survey i.h.k.v. iNUP. Er zijn nog geen harde conclusies te trekken. Wel kan met enige voorzichtigheid worden gesteld dat steeds meer overheden de 'pas toe of leg uit'-lijst volgen, maar dat met name gemeenten en waterschappen achterblijven. Verdere analyse en conclusies volgen na aanvullend onderzoek naar Europese aanbestedingen en naar de verantwoording over afwijkingen in jaarverslagen laten dit jaar. In november 2012 zullen de bevindingen voorgelegd worden aan het College Standaardisatie.



Afbeelding: Toepassing van specifieke standaarden bij aanbestedingen (bron: Tussenrapportage Monitor Open standaarden 2011)

Bestekteksten

Het Forum Standaardisatie heeft standaard-bestekteksten ontwikkeld voor de verschillende standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Met PIANOo (expertisecentrum aanbesteden) zijn afspraken gemaakt over het opnemen van deze bestekteksten op hun website. Over de bestekteksten vindt ook nog afstemming plaats met de interdepartementale Commissie Bedrijfsjuridisch Advies.

2. Beheer standaarden

Eind januari heeft TNO een eerste versie van de handreiking voor het beheer van open standaarden opgeleverd. De praktische vertaling van BOMOS heet: BOMOS2i (i van implementatie). Om te toetsen of BOMOS2i inderdaad praktisch hanteerbaar is, worden de open standaarden digikoppeling en Digi-inkoop als pilot voorgedragen. De getoetste handreiking zal in november aangeboden worden aan het College. Ondertussen heeft Logius het Centrum voor standaarden ingericht. Deze projectgroep faciliteert en professionaliseert open beheerprocessen en draagt bij aan de kennisdeling en synergie om de kwaliteit van het beheer binnen Logius te bevorderen. Het Centrum voor Standaarden draagt (onder meer) bij aan goede besluitvorming maar heeft geen besluitvormende rol. Andere producten van het Centrum zijn: De standaarden administratie, het standaarden adoptie overleg en toolkits voor het beheer van standaarden.

Open standaarden Nieuwe Handelsregister en stelsel Basisregistraties

Namens de gemeenten maken KING, BZK en de KvK afspraken over het ontsluiten van gegevens uit het Nieuwe Handels Register voor gemeenten via open standaarden die bij voorkeur ook voor het hele stelsel van basisregistraties kunnen worden toegepast. EL&I biedt aan dat het Forum Standaardisatie hierbij adviseert richting de genoemde partijen op basis van een verzoek van de programmaraad Stelsel Basisregistraties in afstemming met KING en de KvK.

3. Semantiek

Het Forum heeft een opdracht uitgezet om de verschillende aanpakken, methodes en projecten met betrekking tot semantiekvraagstukken in relatie tot elkaar te positioneren. Doel is om een goed beeld van het landschap van semantische standaardisatie te krijgen en te kijken waar kansen voor samenhang en het realiseren van interoperabiliteit liggen. Het resultaat moet een praktisch instrument zijn dat zowel bestuurders

als inhoudelijke specialisten handvatten biedt voor het bepalen wanneer welke oplossingsrichting te kiezen voor semantische vraagstukken.

4. Communicatie

Forum Standaardisatie mede-organisator Open Overheid Congres 2012

Op 31 mei 2012 organiseren Forum Standaardisatie, ICTU, Verdonck Klooster & Associates (VKA), TNO, OSSLO en ECP het Open Overheid Congres in het Beatrixtheater in Utrecht. Thema van het congres is open standaarden, open source software en open data: drie losse onderwerpen die in de praktijk nauw verweven zijn samengebracht in één congres. Het congres bouwt verder op het voormalig NOiV Jaarcongres. Sprekers zijn o.a. Tof Thissen (KING), Tom Kok (DGOBR Min. BZK) en Bart Jacobs.

Forum Standaardisatie vult één van de vijf themasessies met twee verschillende presentaties. Een daarvan gaat over de noodzaak van standaarden voor vindbaarheid en hergebruik van open data. De andere presentatie zal ingaan op een praktijkvoorbeeld van de handreiking voor het vaststellen van betrouwbaarheidsniveaus van authenticatiemiddelen voor elektronische overheidsdiensten.

Ten tijde van het schrijven van deze notitie heeft het Open Overheid Congres nog niet plaatsgevonden en kan er nog niets worden gemeld over het welslagen ervan. Inmiddels hebben zich bijna 350 deelnemers aangemeld.

Handreiking over internationale standaardisatie

Tijdens het Open Overheid Congres zal ook de nieuwste publicatie van het Forum worden gepresenteerd. Het gaat om de Handreiking voor overheidsorganisatie over internationale standaardisatie. Het is een samenvatting van eerdere verkenningen door het Forum naar internationale ontwikkelingen op het gebied van interoperabiliteit en gebruik van open standaarden.

Publicatie over standaardisatie

Zoals eerder aangekondigd gaan BFS en ECP gezamenlijk een publicatie uitbrengen met daarin aansprekende succesverhalen over en best practices van standaardisatie. De doelgroep is bestuurlijk Nederland. De focus van de artikelen in deze publicatie zal liggen op de (macro) economische voordelen zoals kostenbesparingen, lastenverlichting, verbetering van efficiëntie, kwaliteit, dienstverlening en concurrentiepositie en de netwerk-effecten van (digitale) standaardisatie. De ambitie is andere bestuurders te inspireren. De presentatie van de publicatie staat gepland voor november 2012 tijdens het ECP Jaarcongres dat op 15 november plaatsvindt. Tijdens de zomerperiode zullen de interviews plaatsvinden.

5. Standaardisatiescan

In hoeverre kan standaardiseren het economisch potentieel van de 9 topsectoren vergroten? Die vraag bracht de voorzitter van het Forum op het idee van een standaardisatiescan. Na overleg met EL&I zijn gesprekken gestart met TNO om daarvoor een ontwikkeltraject te starten. TNO en BFS zullen elk de helft van de kosten dragen. Naar verwachting kan nog in juni met het traject worden gestart zodat in het vierde kwartaal een eerste resultaat beschikbaar is.

6. Open data

Logica heeft de rapportage voor het wegnemen van technische belemmeringen voor open data opgeleverd. Separaat (agendapunt 5) vindt u een besluitvormingsnotitie hiervoor.

Inmiddels is een inventarisatie uitgevoerd om alle belemmeringen met prioriteit op een rij te krijgen. Deze workshop: "Beren op de weg" heeft een goede inventarisatie opgeleverd. Van de 144 belemmeringen zijn 13 geprioriteerde belemmeringen overgebleven. Eén van de belemmeringen met een hoge prioriteit is de angst voor aansprakelijkheid van aanbieders van data. Hiervoor is in overleg met BZK en EL&I een juridisch onderzoek

gestart om het risico voor overheidspartijen in verband met aansprakelijkheid helder te krijgen. Resultaten van dit onderzoek kunt u in november verwachten.

7. Verbetering stelselcatalogus

Door de directeur Burgerschap en Informatiebeleid van BZK is een verzoek ontvangen een bijdrage te leveren aan de verbetering van de zogenaamde 'Stelselcatalogus'. Die activiteit vloeit voort uit Project 12 Compacte Rijksdienst. In dat kader is in mei een plan van aanpak opgeleverd voor een nieuw op te stellen programma van eisen. Naar verwachting zal de stuurgroep Compacte Rijksdienst daar op 20 juni over beslissen. Aangegeven is dat BFS wel expertise kan leveren maar niet is toegerust om zo'n programma van eisen te ontwikkelen.

8. Onderzoek naar concurrerende standaarden

Het College bezegelt open standaarden voor een bepaald functioneel toepassingsgebied. Er is op dit moment echter geen helder antwoord op de vraag hoe we om moeten gaan met de situatie als er meer dan één standaard beschikbaar is voor hetzelfde toepassingsgebied. Aangezien dit bij verschillende toepassingsgebieden speelt heeft het Bureau een onderzoek uitgezet bij de specialisten van de Universiteit Delft om een (wetenschappelijk) onderbouwd antwoord te geven op twee vragen:

- Moet de overheid wel of niet kiezen tussen standaarden met dezelfde functionaliteit t.b.v. IT-overheidsaanschaffingen?
- Zo ja, welke factoren moeten daarbij in ogenschouw genomen worden?

De onderzoekster concludeert op basis van haar onderzoek dat de overheid moet kiezen en adviseert om één standaard aan te wijzen per functioneel gebied. Meer standaarden aanwijzen is economisch gezien onverstandig. Dit sluit aan bij de huidige criteria waar alleen als er duidelijke aantoonbare meewaarde is, er voor meer dan één standaard wordt gekozen.

De factoren die in ogenschouw moeten worden genomen om te kiezen zijn dezelfde die nu al gebruikt worden in de selectieprocedure.

9. Internationaal

Oprichting van een "Europees Forum Standaardisatie"

Als onderdeel van de Europese verandering op standaardisatie gebied is er een Europees standaardisatie platform opgericht, het Multistakeholder Platform. Dit platform heeft als taak om de Europese Commissie te adviseren over alle zaken gerelateerd aan het Europese ICT standaardisatiebeleid en implementatie. Het gaat onder meer over het erkennen van ICT standaarden en deze op een lijst zetten. EL&I, met als achtervang het Bureau Forum Standaardisatie, participeren namens Nederland in dit platform.

Europese methode voor selectie van standaarden

De Europese Commissie heeft een proces en criteria ontwikkelt om standaarden te selecteren, het Common Assessment Method for Standards and Specifications (CAMSS). Dit proces en de criteria is zwaar gebaseerd en lijkt erg op het Nederlandse proces en criteria. Het Europese proces wordt toegepast binnen Europese projecten en gaat door verschillende lidstaten gebruikt worden.

Participatie in nieuw groot Europees project

De Europese Commissie heeft de afgelopen jaren verschillende bouwstenen ontwikkeld voor het leveren van Europese elektronische diensten. Denk hierbij aan Europese elektronische identiteiten of een virtueel organisatie dossier. Deze zogenaamde Large Scale Pilots worden nu in samenhang getest en zo nodig verder doorontwikkeld en beheerd. Op verzoek van EL&I en in samenwerking met verschillende ministeries heeft het Forum een aanvraag ingediend voor participatie in een werkpakket voor standaardisatie van de verschillende bouwstenen. Hierbij wordt gelet op de aansluiting bij standaarden die voor Nederland belangrijk zijn.

Internationale afstemming

In mei vond de zesde internationale bijeenkomst plaats over standaardisatie en interoperabiliteit met organisaties uit zeven andere landen die vergelijkbaar zijn met het Forum Standaardisatie. Op de agenda stonden ondermeer kennis uitwisselen over betrouwbaarheidsniveaus van diensten, de herziening van het Europees Standaardisatiebeleid en de nieuwe Europese pilot en mogelijkheid om hier samen in op te trekken. De informatie van de bijeenkomst is gedeeld met belanghebbenden in Nederland.

10. Handreiking betrouwbaarheidsniveaus

De handreiking Betrouwbaarheidsniveaus voor authenticatie bij elektronische overheidsdiensten is in maart in gedrukte vorm verschenen. Er is veel belangstelling voor, de eerste oplage van 1000 exemplaren is bijna op. Er komt een tweede druk. Tijdens het Open Overheid Congres zal aan dit thema een track gewijd worden.

In november 2011, bij de instemming met handreiking, verzocht het College een uitbreiding van de handreiking te maken. Er is een aantal aspecten geïdentificeerd die nu niet in de handreiking behandeld worden en die wel relevant zijn voor authenticatie bij elektronische overheidsdiensten.

Dit betreft met name:

- Machine-machine berichtenverkeer;
- Machtigingen;
- Wilsuitingen;
- Verkeer tussen overheidsorganisaties.

Inhoud en timing van uitwerking van deze thema's dienen zorgvuldig afgewogen te worden, want het terrein van authenticatie van elektronische overheidsdiensten is, zowel nationaal als internationaal, voortdurend in beweging. De handreiking dient zo veel mogelijk in lijn te blijven met die (inter)nationale ontwikkelingen. Er is daarom een opdracht verstrekt om een startnotitie op te stellen waarin een onderbouwd advies wordt gegeven voor aanpak en timing van de uitbreiding. Hierbij is opnieuw de brede klankbordgroep met vertegenwoordigers uit alle lagen van de overheid betrokken. Het Forum bespreekt de startnotitie in de junivergadering en zal op basis daarvan opdracht formuleren voor het schrijven van de uitbreiding.